

használatánál főfeltétel a sűrű növényzet, ennél fogva csak nyáron és ősz elejével (addig, a míg a kukoricza lábon áll) használható. Lehet különben mindenütt használni ott, a hol a fogolynak búvóhelye van: takarmányföldeken, bozótokban, általában oly fedett területeken, ahol a fogoly szaladni tud — és pedig legsikeresebben meleg napokon az esti, avagy reggeli órákban és kivált eső után, midőn a kissé elhűvösült időben a foglyok igen futósak s inkább lábon, mint szárnyon törekednek a hajtók előtt előre menekülni, míg nagy meleggel, rövid futás után már felkelnek, még mielőtt a hálókhoz értek volna, vagy épen meglapulnak a hajtók előtt s azok közvetlen közeléből keledeznek s nincs rá eset, hogy a kukoriczán végigszaladnának. — Legalkalmasabb a hálót kétségkívül a kukoriczában felállítani fogás végett — és pedig kb. 130—140 lépésnyire attól a végétől, ahonnan a hajtást kezdjük, melylyel egyidőben — ha igen hosszú a kukoricza, — annak ellenkező végétől a háló felé ellenhajtást is tehetünk, föltéve, ha a foglyok jól futnak és nem rebbenősek, — sőt a szomszédos kisebb kukoriczásokból is ebbe a táblába hajthatjuk a foglyokat, ha ügyes, dolgukat jól értő hajtók állnak rendelkezésünkre. Természetesen — mint a hálózásnál általában, a hajtásnak úgyszólván csigatempóban kell történni, azért a hajtó-vonalnak a lehető leglassabban szabad csak előre nyomulni, nehogy a futó foglyok a gyors előreszorítás folytán a futásban kifáradva felrebbenjenek. Tanácsos ezenkívül időről-időre néhány perczre a hajtóknak megállapodni és hajtás közben itt-ott egy-egy gyenge köhintést, tapsolást hallatni, vagy halk beszélgetéssel nyomulni előre, minek hallatára a foglyok egy-egy jó sort futnak, mikor pedig neszt nem hallanak, meg-megállanak és azután ismét nekilódulnak, ha a zaj megújul — s így jutnak el lassacskán a háléhoz, a mit rendesen erősebb beszélgetéssel: tük-tükköléssel szoktak jelezni s aközben nekifurakodnak s minden módon át akarnak jutni az akadályon, míg végre belekeverednek a háló-hurokba s foglyul esnek egytől-egyig, mert a háléhoz érve, eszükbe sem jut a felrepülés, avagy az alacsony akadály felett való átsiklás, hanem csak furakodnak örült igyekezettel, míg végre mozdulni is képtelenek a huroktól s annyira bebogozzák magukat, hogy csak nagy ügygyel-bajjal lehet őket azután kibontani, — ép azért igen óvatosan kell velük elbánni, nehogy kiszédéskor megsérüljenek. — A gyalog-hálót lehet burgonya és répa-földeken is föl-

állítani, valamint csendesekben is sikerrel alkalmazhatjuk, csak főfeltétel a szélcsendes idő.

Hó-vagy fedelés-háló. Ez sűrű hurokzatú, középvastagságú czérnából készült négyszögletes háló-kalitka, mindenik oldalán egy-egy, vagy ha nagyobb a háló: két-két csapóajtóval, melyek befelé nyílnak, tehát a háló alá igen, de ki nem bocsátják a foglyokat. — E hálók többnyire 50 cm. magas oldalfalakkal készülnek; térfogatuk $1\frac{1}{2}$ —2 □ méter; fedelüket szintén sűrű hálófórat képezi. Az oldalfalak, vagyis a háló négy sarká, felállításkor vas- vagy vasképző pálczákkal erősen ki-

lesz feszítve s hogy e pálczák erősen tartsák az egész hálókalkitkát: a földbe veretnek. — E hálóval télen, hóállás alkalmával szokás fogni és pedig vagy reggel, vagy este, de mindig csendes, szélmentes időben. Ha a foglyok a fázánatetőkre járnak, ott állítjuk föl, de felállíthatjuk bárhol oly helyeken, a hol czélszerűnek mutatkozik. A fogásra kiszemelt helyet azonban előbb elő kell készíteni (még a fázánatetőket is e célra), a hótól meg kell tisztítani a helyet jó darabon, úgy, hogy a fekete föld lássék; azután pedig utakat lapátolunk a hóban, a melyek a fogóhelyhez vezessenek. Ezen mellőzhetlen előkészítés után pelyvát szórunk ki a foglyok odacsalogatása végett, majd fölállítjuk a hálót és szemes életet (főként búzát) szórunk alája, azonban egyelőre a csapóajtókat fogásra nem állítjuk be, csak akkor, ha a foglyok már megszokták a helyet s a nyitva hagyott ajtócskákon egész bizalmasan ki s be járogatnak. Ha ez a körülmény beáll, semmi sem áll utjában többé szándékunk kivitelének s rövid idő alatt — ha sok a fogoly — a környék összes foglyait befoghatjuk a hálódúc segélyével, mert a hova egy fogoly-csapat odaszokik, követi azt a többi csapat is. A hol egy kis barnás helyet. feketeséget látnak a hómezőkön, megoda valamennyi és sokszor 4—5 csapat fogoly is összesereglik ugyanazon etető helyen. Körülveszik a dúcot, dugdosák be fejüket a hálószemeken s úgy rohannak bele a fölfedezett csapóajtócskákon, hogy majd összetörök magukat a szegény pára jószágok.

A leírtakon kívül van még egyéb módja is a foglyok betogásának fa-dúccokkal, terítő-hálókkal sat., de ezek ma már oly elévült, különben is czélszerűség tekintetéből sok kifogás alá eső mesterkedések, hogy foglalkozni velök alig érdemes.

A befogás módjait így ismertetvén, a jövő alkalommal a befogott szárnyas vad kiteleltetésére fogok térni.

(Folytatása következik.)

TUDÓSÍTÁSOK.

T. Szerkesztőség! A napilapokból elég alkalmunk van nap-nap mellett a farkasok újabb és újabb garázdálkodásáról értesülni. Nemcsak vadban, hanem sajnos, emberben is óriási kárt okoznak; de mi lesz majd a nyáron? Számuk 3—4-szer akkora lesz mint most és a marhaállományban százazrekre menő károkat fognak okozni. Ez ellen a támadás ellen a szegény földműves egészen tehetetlen, még akkor is, ha a vadászok a legnagyobb erőfeszítéssel irtásukhoz látnak, mert a farkas csak a leg-ritkább esetekben kerül puska elé s még mielőtt a hajtás megkezdődött volna, már kimenekült. Egyedüli mód a farkast biztosan és sikeresen irtani, a strichninnel való mérgezés, a melyet most az állam igen könnyen keresztül vihet, lévén neki az államosított állatorvosokban egy oly szakavatott közege, mely az ország minden részében működik. Szerény nézetem szerint minden oly esetben, a mikor a felsőbb hatóság farkas fellépéséről értesül, a mérgezés *azonnal* hivatalból eszközözendő. Ilyformán a siker el nem maradhat, mert ha a farkas talán az egyik község határából elvándorol — a mi szokása — egy másik helyen biztosan mérgezett dögre akad és elpusztul. A költségeket az államnak kellene viselnie, mert ezt a szegény községbeli lakosok viselni vonakodnának, lévén egy újabb teherről szó. Hogyan kell az állatot megmérgezni, ez oly ismeretes dolog, hogy ezt itt kifejtetni fölösleges, csak

azt az egyet akarom még a siker érdekében megemlíteni, hogy rendkívül jó szolgálatot tesz, ha a mérgezett dög tájkán még egy más kisebb, elhullt állatot megpörkölünk (juh, kutya) és egy kötelennel megkötve, a hóban körülvonatjuk. Minél messzebb megyünk a pörkölt állattal, annál biztosabb a siker, mert annál valószínűbb, hogy a farkas csatangelésai közt erre a nyomra akadva, azt mindaddig követi, míg a mérgezett döghöz ér. *R. erdőmester.*

*

»Nem oly fekete az ördög, a minőre festik!« Ne méltóztassék a lapok farkashistóriáinak föltétlenül hitelt adni, mert azok a legtöbbször nem egyebek felfújt dolgoknál, helyesebben riporterri agyremeknél, a miknek így télvíz idején van a rendes szezonjuk, mint a fiumei czápáknak az uborka-idény alatt. Mihelyt beállnak a hideg, hózivataros idők nálunk, azonnal megjelennek a farkasok is — a napilapok rémmeséi között a fölfalt vándorlegénynyel együtt, mert a régi tradícionális gyakorlat szerint ez szokott az első áldozata lenni — természetesen csakis a csizmaszárig — az ádáz fenevadaknak. Jön azután a szegény drótostót, a kít, miután csizmát nem visel: egészen az egérfogóig megesznek a farkasok; a vándor köszörtüst azonban nem, mert ez — a *Kukutyini-Hirharang* értesülése szerint olyan pokoli szikrazáport ont a jóféle sárospataki fenéköből a csikaszok felé, hogy azok valamennyien Pokolegyháza felé iramodnak a felettébbvaló félelem miatt. — Eközben szaporodnak az egyéb hírek is. Sokan igen sok farkast látnak s a hír száll szájról-szájra, minek következtében, természetesen, a farkasok száma felettébb való szaporodási arányokat ölt... A lapok hasábjait írják tele az »egyes határokat előzőnlő farkasinváziók«-ról, tuczatszámra felfalt drótostótokról s elfajult szibériai állapotokat emlegetnek, követelve a csendőrörsök szaporítását és a villamvilágítás bevezetését sürgetik. Ám a botrány csak fokozódik egy »jól gtesült: vidéki levelező azon »tudósítására«, hogy immár a farkasok kezdenek az ablakokon bevonítani, sonkát, kolbászt a kéményekből rekvirálni és a bölcsöböl kikapkodják a gyereket stb. stb. Budapesten az elképedés nagy és az elsőszörnyűködés igen tág arányokat ölt... A kávéházakban erélyesebb rendszabályokat kezdenek emlegetni, az emberek s a kuruczok panaszkodnak a kormányra, hogy »minden a régiben van«... mert, hogy a »paktum« a farkasokra is kell, hogy kiterjedjen... Interpelláció készül. Szerencsére Transvaalban czudarúl elverik az angolokat, a mi más irányt ad a figyelemnek s nagyon meleg lesz. Az első tavaszi napsugártól azután úgy elolvadnak a farkasok, mintha nem is lettek volna — minthogy nem is voltak. Farkasbőr sehol sem kapható. Ellenben a vándorlegény megkerül, az elparentált drótostótok is ép elevenen kurjogtatják végig a faluk hosszát. Miután pedig igazában így áll a dolog és nem másképp — azt hisszük, nem igen van szükségünk országos mozgalomra a farkasok kimérgezése ügyében, sőt *hivatalos* vadászatokat se ajánlhatunk, mert tapasztalás szerint az ilyenek semmi eredményre sem vezetnek.

Szives vadászüdvőt!

Szerkesztők.

T. Szerkesztőség! Folyó hó 6-án utam a Keszthely melletti »Hévíz« fürdőtelepen vitt keresztül. Meglepetve láttam, hogy az épületek falain felfutó vadszöllő-indákon egész csapat *seregély* lakmározik a vadszöllő bogycóin. Daczára a 8 fokos hidegnek, elég vidáman ugrándoztak, csipegették az aszott bogycókat. Másnap 10 drb. megjelent községünkben is, mely szomszédos a fürdő-teleppel, beszállásolták magukat az uralági lakás udvarába, melynek falain szintén van felfutó vadszöllő; ezen élőködnek már napok óta. Felborzolt tollal ülnek az indákon s olyan szelidek, hogy majd egy lépésnyire bevárják az embert. Érpekes, hogy éjjelre az istálló eresze alá és a falon levő szellőző lyukakba húzódnak. Reggel ismét elfoglalják helyüket

a vadszöllő-indákon és a lugas lécezen; ha a hó esik, a lugas alá húzódnak. Érdeklődéssel várom, meddig bírják a hideget ezek a szegény ittrekedt vándorok.

Alsó Páhok, 1901. január 13.

Keleti Ferencz.

T. Szerkesztőség! A napokban Kolozsvártt került egy *Acanthis canabina* (kenderike), a melyen az albinizmus és halványosság együttes jelensége látható.

Kolozsvár, 1901. január.

Bod Péter.

T. Szerkesztőség! A múlt napokban fiam kitett egy kalitkát a kertünkbe s két nap alatt 6 darab czinegét fogott. Ezeket elhelyezte a hálószoza egy ablakába s pompásan etette napraforgó és tökmag s szalonna-darabkákkal s egy csészébe vizet adott nekik azzal a szándékkal, hogy a kikelet első napján szabadon eresztí őket. Nagy volt azonban szegénynek a meglepetése s bánata, midőn már a következő nap 3 halott feküdt az ablakban. Miután mindenük elegendő volt s pompás lakás s kosztban részesültek, magam is csodálkoztam a dólgon. Mielőtt tehát a fiú annak rendje s módja szerint, czeremóniák között az apró kedvenc halottakat a kis kertecskébe eltemette volna, megvizsgáltam őket. Hát uram fia, — mindegyiknek be volt fejecskéje törve s a parányi agyveleje hiányzott! Hamarjában nem is tudtam, mire véljem a dolgot, mert innen az ablakba semmi idegen lény nem férközhetett, — de még fel sem ocsúdtam bámulatomból, a mint az ablakból szörnyű véskiáltások és sipongások ütök meg a füleimet. Odatekintek s elhül a vér ereimben a nagy megbotránkozástól. Egy jószág, — mely tekintetre is sokkal gyengébb volt testvéreinél, — menyét módjára csimpeszkedik a másikba s erős csőröcsapásokkal vagdalja a madárka fejecskéjét, mely erős sipongások között akar menekülni s öszsze-vissza röpdös az ablakban, de a kis bestia nem hagyja áldozatát egy pillanatra sem, míg végre lepottyannak mindketten az ablak deszkájára. Itt felül a rabló a másik fejére s pár pillanat alatt kilyukasztja annak koponyáját s mint a kijól végzi dolgát, — elkezd pompás nyugalommal lakmározni az agyveleiből! Erre azonban az én türelmem elfogyott s rögtön ítélőbiróságot összeállítva, megcsiptem a rablógyilkost s úgy vágtam a szoba padlójára, hogy örökre elment a kedve a gyilkolásoktól. Azóta a fiú is elégette a kalitkáját, hogy ily szomorú történeteknek ne lehessen többé tanuja.

N.-Sinken 1900. decz. 21.

Craus Géza,
magyar kir. erdőész.

VEGYESEK.

A gyilkos állatok ellen a középkorban, különösen Franciaországban, formálisan pört indítottak s a legtöbbször elmarasztalták őket. Így 1499-ben halálra ítélték Párisban egy bikát, a mely dühében egy tizenégy éves leánykát úgy felöklelt, hogy rövid idő múlva belehalt. Az ítélet kötél általi halál volt s a bikát csakugyan fölakasztották. — Dille város levéltárában megvannak egy disznó elleni pör iratai. A disznó egy kis gyermeket megölt s megette. 1474-ben Flaconban hasonló bűn miatt szintén halálra ítélték egy disznót. Mindkét disznót kötél általi halálra ítélték s az ítéletet egy külön erre a célra készült akasztófán hajtották végre.

A sofial állatkert. A bolgár főváros legelőkelőbb negyedében van a fejedelem botanikus kertje és állatkertje. Az állatkertben rendkívül szép a madarak osztálya, mely nemcsak fajokban való gazdagságával, hanem czélszerű berendezésével is megragadja a szemlélő figyelmét. A bulgáriai emlősök legtöbb faja képviselve van a fejedelem állatkertjében; az exotikus állatok közül csak néhány valóban szép oroszán van meg, azért, hogy az ottani közönség megismerje azt az állatot, amely az ország czímerében van. Az állatkertet a fejedelem teljesen saját költségén létesítette s hogy a közönség is megtekinthesse, a hét két napján bárkit díjtalanul bebocsátanak.